

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ในการศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลคอนนางหงส์ อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์การวิจัย
2. สมมติฐานการวิจัย
3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
4. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สรุปผลการวิจัย
7. อภิปรายผล
8. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนใน โครงการพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลคอนนางหงส์ อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนใน โครงการพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลคอนนางหงส์ อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และหมู่บ้านที่อาศัยอยู่แตกต่างกัน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาตำบล ขององค์การบริหารส่วนตำบลคอนนางหงส์ อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม

สมมติฐานการวิจัย

1. ประชากรในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคอนนางหงส์ อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม มีส่วนร่วมใน โครงการพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลคอนนางหงส์ อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

2. ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และหมู่บ้านที่อาศัยอยู่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในโครงการพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลคอนนางหงส์ อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม แตกต่างกัน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ หัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป และมีชื่ออยู่ในทะเบียนราษฎรเขตขององค์การบริหารส่วนตำบลคอนนางหงส์ อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ครัวเรือนละ 1 คน จำนวน 314 คน จาก 1,455 ครัวเรือน (องค์การบริหารส่วนตำบลคอนนางหงส์. 2553 : 4)

กลุ่มตัวอย่าง คือ หัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนครัวเรือนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป และมีชื่อในทะเบียนบ้านเขตขององค์การบริหารส่วนตำบลคอนนางหงส์ อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ครัวเรือนละ 1 คน โดยวิธีการหาขนาดกลุ่มตัวอย่างเพื่อเป็นตัวแทนของประชากรตามสูตรของ ยามาเน่ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2548 : 25) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 314 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) และสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้
ตอนที่ 1 เป็นคำถามปลายเปิด เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามลักษณะคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check - list) ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และหมู่บ้านที่อาศัยอยู่แตกต่างกัน

ตอนที่ 2 เป็นคำถามปลายปิด มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาตำบล ขององค์การบริหารส่วนตำบลคอนนางหงส์ อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม โดยมีลักษณะของข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ตามแบบของ ลิเคิร์ท คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อยและน้อยที่สุด (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 72 – 73) โดยแบ่งคำถามตามรูปแบบการมีส่วนร่วมในโครงการพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลคอนนางหงส์ อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ทั้ง 4 ด้าน รวม 38 ข้อ ประกอบด้วย

1. ด้านการมีส่วนร่วมคิด
2. ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจ
3. ด้านการมีส่วนร่วมปฏิบัติการตามโครงการ
4. ด้านการมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผล

ตอนที่ 3 เป็นข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลคอนนางหงส์ อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม รวม 4 ด้าน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ การวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลคอนนางหงส์ อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สถิติทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบความแตกต่างการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลคอนนางหงส์ อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ตัวแปรเพศ ใช้ t -test (Independent sample) ตัวแปรอายุ ระดับการศึกษา และหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ สถิติที่ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และกรณีพบความแตกต่าง ผู้วิจัยจะดำเนินการทดสอบรายคู่ด้วยวิธีของ LSD. (Least Significant Difference)

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลคอนนางหงส์ อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม พบว่า

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 40-59 ปี ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า ส่วนใหญ่อาศัยอยู่หมู่ที่ 5 บ้านโลกสว่าง
2. ระดับการมีส่วนร่วมในโครงการพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลคอนนางหงส์ อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า มีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 4 ด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมคิด ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผล และด้านการมีส่วนร่วมปฏิบัติการตามโครงการ
3. ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลคอนนางหงส์ อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา หมู่บ้านที่อาศัยอยู่แตกต่างกัน พบว่า

3.1 ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกัน พบว่า มีส่วนร่วมในโครงการพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลคอนนางหงส์ อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม โดยรวมไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมคิด ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมปฏิบัติการตามโครงการ และด้านการมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผล ไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 ประชาชนที่มีอายุแตกต่างกัน พบว่า มีส่วนร่วมในโครงการพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลคอนนางหงส์ อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม โดยรวมไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมคิด ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมปฏิบัติการตามโครงการ และด้านการมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผล ไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05

3.3 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน พบว่า มีส่วนร่วมในโครงการพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลคอนนางหงส์ อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม โดยรวมแตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมคิด ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมปฏิบัติการตามโครงการ และด้านการมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.4 ประชาชนที่มีหมู่บ้านที่อาศัยอยู่แตกต่างกัน พบว่า การมีส่วนร่วมในโครงการพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลคอนนางหงส์ อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างกันทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมคิด ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมปฏิบัติการตามโครงการ และด้านการติดตามและประเมินผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการของพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลคอนนางหงส์ อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม แยกเป็นรายด้าน เรียงลำดับความถี่จากมากไปน้อย คือ

4.1 ด้านการมีส่วนร่วมคิด กลุ่มตัวอย่างมีข้อเสนอแนะว่าการมีส่วนร่วมในด้านการมีส่วนร่วมคิดเรียงลำดับข้อเสนอแนะจากมากไปน้อย คือ ให้ประชาชนมีส่วนร่วมคิดเสนอโครงการที่เป็นประโยชน์และสามารถแก้ไขปัญหาของชุมชนอย่างแท้จริง ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการพิจารณาโครงการพัฒนาตำบลต่อนายก อบต. และประชาคมตำบล และให้ประชาชนมีส่วนร่วมประชุมวางแผนในการดำเนินโครงการพัฒนาตำบลกับนายก อบต. และประชาคมมากขึ้นกว่าเดิม

4.2 ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจ กลุ่มตัวอย่างมีข้อเสนอแนะว่าการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจเรียงลำดับจากข้อเสนอแนะจากมากไปน้อย คือ ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมตัดสินใจในการวางแผน โครงการพัฒนาตำบล ควรส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเลือกโครงการพัฒนาตำบล และควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมตัดสินใจในเลือกวิธีการดำเนินงานในโครงการพัฒนาตำบลมากขึ้นกว่าเดิม

4.3 ด้านการมีส่วนร่วมปฏิบัติการตาม โครงการ กลุ่มตัวอย่างมีข้อเสนอแนะว่าการมีส่วนร่วมปฏิบัติการตามโครงการ เรียงลำดับข้อเสนอแนะจากมากไปน้อย คือ ควรส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการประชุมชี้แจง ฝึกอบรมในการปฏิบัติงานตามโครงการพัฒนาตำบล ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมปฏิบัติงานตามโครงการพัฒนาตำบล และควรส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมออกแรงในลักษณะรับจ้างทำงานในโครงการพัฒนาตำบลมากขึ้นกว่าเดิม

4.4 ด้านการมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผล กลุ่มตัวอย่างมีข้อเสนอแนะว่าการมีส่วนร่วมด้านการติดตามและประเมินผล เรียงลำดับจากข้อเสนอแนะมากไปน้อย คือ ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมติดตามสังเกตการณ์ทำงานของผู้รับจ้างทำงานในโครงการพัฒนาตำบล และควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการติดตามผลและประเมินผลโครงการพัฒนาตำบลมากขึ้นกว่าเดิม

อภิปรายผล

ผลจากการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลคอนนางหงส์ อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม สามารถนำมาอภิปรายผล ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลคอนนางหงส์ อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลคอนนางหงส์ อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.14$) ผลการศึกษาที่พบเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า องค์การบริหารส่วนตำบลคอนนางหงส์ มีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลคอนนางหงส์ ในระดับที่เหมาะสม โดยเฉพาะให้ประชาชนมีส่วนร่วมเสนอปัญหาความเดือดร้อนของท่านหรือของชุมชนต่อนายก อบต. และประชาคมตำบลมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และอยู่ในระดับมาก หรือ หากพิจารณารายด้านจะพบว่ามีค่าเฉลี่ยสูงกว่า 3.10 จำนวน 3 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมคิด ($\bar{X}=3.35$) ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจ ($\bar{X}=3.20$) และด้านการมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผล ($\bar{X}=3.20$) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ในระดับ

ปานกลางก็จริง แต่ค่อนข้างไปทางระดับมาก แต่ยังมีจำนวน 1 ด้าน ที่องค์การบริหารส่วนตำบลคอนนางหงส์ยังยังไม่สามารถส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนได้เท่าที่ควร คือ ด้านการมีส่วนร่วมปฏิบัติการตามโครงการ ($\bar{X}=2.80$) โดยเฉพาะการร่วมสนับสนุนให้สมาชิกในครอบครัวออกแรงในลักษณะรับจ้างตามโครงการพัฒนาตำบลมีค่าน้อยที่สุด อาจเพราะว่าองค์การบริหารส่วนตำบลคอนนางหงส์ มีการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมสนับสนุนให้สมาชิกในครอบครัวออกแรงในลักษณะรับจ้างในโครงการพัฒนาตำบลน้อย ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงส่งผลให้การมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลคอนนางหงส์ อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับผลการศึกษาของ พาณี เรียงทอง ศรีวูลิ นามลีลา และ อธิรัก ภายชาติ (2542 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของ ประชาชนต่อการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบางเตย อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ผลจากการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบางเตย อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับ สมศักดิ์ น้อยควร (2551 : 74 -78) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลในจังหวัดอุดรดิตถ์ ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลในจังหวัดอุดรดิตถ์โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับ สมศักดิ์ พรหมเตือ (2551 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับ กุสุมาลย์ มหามาน (2552 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลภูโป อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลภูโป จำนวน 5 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับ เนาวรัตน์ พรหมเกตุ (2552 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลตำบลชัยวารี อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลตำบลชัยวารี อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับ วุฒิชัย กุลรัตน์ (2552 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสูง อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย พบว่า การมีส่วนร่วมในการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ไม่สอดคล้องกับ จารุพันธ์ อินวาท (2550 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลเจดีย์คำ อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษา คือ ประชาชนที่มีสิทธิ์เลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเจดีย์คำ อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ศึกษาคือ แบบสอบถาม ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก และมีส่วนร่วมการเมืองการปกครองสูงที่สุด ไม่สอดคล้องกับ อาคม ทรูทอง (2550 : 117) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่อำเภอลำโรง จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ไม่สอดคล้องกับ วาสนา เขียวคำรพ (2551 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบ่อนอก อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษา คือ ประชาชนในตำบลบ่อนอก อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 379 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือแบบสอบถาม ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบ่อนอก อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในภาพรวมประชาชนมีส่วนร่วมในระดับน้อย

สมมุติฐานที่ 2 ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และหมู่บ้านที่อาศัยอยู่แตกต่างกันมีส่วนร่วมในโครงการพัฒนาตำบล ขององค์การบริหารส่วนตำบลคอนนางหงส์ อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม แตกต่างกัน

ผลการศึกษา พบว่า

1. ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในโครงการพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลคอนนางหงส์ อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม โดยรวมไม่แตกต่างกัน ผลการศึกษาที่พบไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน ทั้งนี้เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลคอนนางหงส์ อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม มีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเพศชาย และเพศหญิงอย่างเท่าเทียมกัน

ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับ บรรเจิด สอพิมาย (2550 : 50 – 59) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบล ในเมือง อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในเมือง อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา และสาเหตุของ

ปัญหา มีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินการ ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาท้องถิ่นจำแนกตามเพศ ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ บุญยืน พานทอง (2550 : 59 – 66) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลเขาเพิ่ม อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ การศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน วิเคราะห์แล้วมีความแตกต่างเป็นไปตามสมมติฐาน ส่วน ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์ ได้แก่ เพศ อายุ วิเคราะห์แล้วไม่แตกต่าง สอดคล้องกับ วชิราวรรณ นิลเกตุ (2553 : 76 – 81) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเค็ด อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกันเห็นว่า ได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น องค์การบริหารส่วน ตำบลบ้านเค็ด โดยรวมและทุกด้านไม่แตกต่างกัน แต่ประชาชนที่มีอายุต่างกันเห็นว่าการมีส่วนร่วม ด้านการวางแผนและตัดสินใจมากกว่า

ไม่สอดคล้องกับ สาโรจ น้อยใจบุญ (2547 : 154) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วม ของประชาชนในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษาน้ำสาวชะโงก หมู่ที่ 1 พบว่าประชาชนที่มีเพศแตกต่างกัน มีส่วนร่วมแตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับ บัวทอง หาญสุโพธิ์ (2550 : 45 – 47) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาองค์การบริหาร ส่วนตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม พบว่า ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล แกดำ ที่มีเพศ สถานภาพ อายุ ระดับการศึกษา รายได้และตำแหน่งแตกต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ไม่สอดคล้องกับ อาคม ธนุทอง (2550 : 117) พบว่า ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกัน มีส่วนร่วมแตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับ สมศักดิ์ พรหมเดื่อ (2551 : บทคัดย่อ) พบว่า ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกัน มีส่วนร่วมแตกต่างกัน

2. ประชาชนที่มีอายุแตกต่างกัน พบว่า โดยรวมมีส่วนร่วมในโครงการพัฒนาตำบลของ องค์การบริหารส่วนตำบลดอนนางหงส์ อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ไม่แตกต่างกัน ผลการศึกษาที่พบไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลดอนนางหงส์ อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม มีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมใน โครงการพัฒนาตำบล อย่างเท่าเทียมกัน

ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับ บุญยืน พานทอง (2550 : 59 – 66) ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ การศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน วิเคราะห์แล้วมีความแตกต่างเป็นไปตามสมมติฐานส่วน ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์ ได้แก่ การศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน วิเคราะห์แล้วมีความแตกต่าง

เป็นไปตามสมมติฐาน ส่วนปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์ ได้แก่ เพศ อายุ วิเคราะห์แล้ว ไม่แตกต่าง
ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน สอดคล้องกับ วุฒิชัย กุศลรัตน์ (2552 : บทคัดย่อ) พบว่า เพศและหมู่บ้าน
ที่อาศัยอยู่ ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับ วชิราวรณ
นิลเกตุ (2553 : 76 – 81) ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกันเห็นว่า ได้มีส่วนร่วมใน
การพัฒนาท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเดื่อ โดยรวมและทุกด้านไม่ แตกต่างกัน
แต่ประชาชนที่มีอายุต่างกันเห็นว่าการมีส่วนร่วมด้านการวางแผนและตัดสินใจมากกว่า

ไม่สอดคล้องกับ บรรเจิด สอพิมาย (2550 : 50 – 59) พบว่า ความคิดเห็นของ
ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในเมือง อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตาม
อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
ไม่สอดคล้องกับ บัวทอง หาญสุโพธิ์ (2550 : 45 – 47) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การมี ส่วนร่วมของ
ประชาชนในการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม พบว่า
ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ ที่มีเพศ สถานภาพ อายุ ระดับการศึกษา รายได้
และตำแหน่งแตกต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .05 ไม่สอดคล้องกับ สมศักดิ์ น้อยควร (2551 : 74 – 78) พบว่า ประชาชนที่มีอายุ ระดับ
การศึกษา อาชีพ และรายได้ที่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลแตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน พบว่า มีส่วนร่วมใน โครงการพัฒนาตำบล
ขององค์การบริหารส่วนตำบลคอนนางหงส์ อำเภอหาดูพนม จังหวัดนครพนม แตกต่างกัน
ผลการศึกษาที่พบเป็นไปตามสมมติฐาน

จากการศึกษาพบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีส่วนร่วมใน โครงการ
พัฒนาตำบลแตกต่างกัน โดยประชาชนที่มีระดับการศึกษาน้อยมีส่วนร่วมใน โครงการพัฒนาตำบล
ขององค์การบริหารส่วนตำบลคอนนางหงส์ มากกว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาสูงขึ้น ทั้งนี้อาจ
เป็นเพราะว่าประชาชนส่วนใหญ่ขององค์การบริหารส่วนตำบลคอนนางหงส์ มีระดับการศึกษา
ระดับต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษา แต่มีจิตสำนึกและความพยายามที่จะใช้ความรู้ที่นึกคิด และ
ประสบการณ์ มาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองให้มีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

ผลการศึกษาสอดคล้องกับ บรรเจิด สอพิมาย (2550 : 50 – 59) พบว่า ความคิดเห็น
ของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในเมือง อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา จำแนก
ตามอายุ ระดับการศึกษาและอาชีพ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
สอดคล้องกับ บัวทอง หาญสุโพธิ์ (2550 : 45-47) พบว่า ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล
แกดำ ที่มีเพศ สถานภาพ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ และตำแหน่งแตกต่างกัน มีระดับการมี

ส่วนร่วมในการพัฒนาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับ สมศักดิ์ น้อยควร (2551 : 74 – 78) พบว่า ประชาชนที่มีอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ที่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ไม่สอดคล้องกับ บรรณเจิด สอพิมาย (2550 : 50 – 59) พบว่า จำแนกตามอายุ ระดับ การศึกษา และอาชีพ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ประชาชนที่มีหมู่บ้านที่อาศัยอยู่แตกต่างกัน พบว่า โดยรวมการมีส่วนร่วม แตกต่าง กัน ผลการศึกษาที่พบเป็นไปตามสมมติฐานทั้งนี้อาจเป็นเพราะสภาพแวดล้อมในแต่ละหมู่บ้านที่ แตกต่างกันประกอบกับระยะทางจากหมู่บ้านเพื่อมาร่วมจัดประชุมประชาคม เพื่อพัฒนาท้องถิ่น แต่ละหมู่บ้านไม่เท่ากัน และอาจเพราะไม่มียานพาหนะในการเดินทาง ไปร่วมประชุมประชาคม จึงทำให้ไม่เกิดความสะดวก จึงทำให้ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนใน โครงการพัฒนาตำบล ขององค์การบริหารส่วนตำบลคอนนางหงส์ อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ที่มีหมู่บ้านที่อาศัย อยู่แตกต่างกัน

ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับ อาคม ธนุทอง (2550 : 117) พบว่า การมีส่วนร่วม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับ เนาวรัตน์ พรหมเกตุ (2552 : บทคัดย่อ) พบว่า จำแนกตามหมู่บ้านที่อาศัยอยู่แตกต่างกันการมีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ไม่สอดคล้องกับ พิสมัย บุญเลิศ (2548 : 98) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการวางแผนพัฒนาเทศบาลนครสมุทรปราการจำแนกตามหมู่บ้านที่อาศัยอยู่แตกต่าง กันการมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ไม่สอดคล้องกับ วีระชัย คำล้าน (2550 : 121) ได้ทำการศึกษากการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบัวงาม อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี จำแนกตามหมู่บ้าน ที่อาศัยอยู่แตกต่างกัน พบว่า การมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ไม่สอดคล้องกับ วุฒิชัย กุลรัตน์ (2552 : บทคัดย่อ) พบว่า การมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ ไม่สอดคล้องกับ อินทิรา จันทร (2552 : บทคัดย่อ) ได้ ทำการศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงานของ องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลาจำแนกตามหมู่บ้านที่อาศัยอยู่แตกต่างกัน พบว่า การมีส่วนร่วม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนใน โครงการพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลคอนนางหงส์ อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม พบประเด็นหลายประเด็นที่เป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผลการศึกษาจากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนใน โครงการพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลคอนนางหงส์ อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม พบว่ามีจุดด้อย ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมคิด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ร่วมประชุมเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการดำเนิน โครงการพัฒนาตำบล ($\bar{X}=2.93$) ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ร่วมพิจารณาตัดสินใจกับประชาคมตำบล เพื่อฝึกอบรมให้ความรู้แก่เด็กและเยาวชนและชาวบ้านเกี่ยวกับ โครงการพัฒนาตำบล ($\bar{X}=2.59$) ด้านการมีส่วนร่วมปฏิบัติการตาม โครงการ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ร่วมสนับสนุนให้สมาชิกในครอบครัวออกแรงในลักษณะรับจ้างตาม โครงการพัฒนาตำบล ($\bar{X}=2.19$) ด้านการมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผล ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ร่วมหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาจากการสรุปผลการประเมิน โครงการพัฒนาตำบล ($\bar{X}=2.83$) จึงควรดำเนินการ ดังนี้

1.1.1 ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมใน โครงการพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลคอนนางหงส์ ตั้งแต่การมีส่วนร่วมคิดเสนอปัญหาและความต้องการเพื่อพัฒนาตำบล จะได้ตรงกับปัญหาและความต้องการของประชาชนมากที่สุด

1.1.2 ควรฝึกอบรมให้ความรู้ให้ประชาชนได้เข้าใจถึงวัตถุประสงค์ เป้าหมายหลักการ และขั้นตอนในการดำเนิน โครงการพัฒนาตำบลให้ชัดเจน เพราะเมื่อประชาชนเข้าใจก็สามารถดำเนิน โครงการ ได้อย่างถูกต้องและสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง

1.1.3 เมื่อถึงเวลาปฏิบัติการตาม โครงการพัฒนาตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลควรนำเอาความคิดเห็นที่ประชาชน ได้แสดงออกมาพิจารณาประกอบการตัดสินใจ เพื่อให้สามารถพัฒนาตำบลได้ตรงกับความต้องการของประชาชน

1.1.4 เมื่อสิ้นสุดโครงการ ควรมีการประชุมประชาคมตำบลและ ประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงาน เมื่อการดำเนิน โครงการพัฒนาตำบลเสร็จสมบูรณ์เพื่อให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็น และเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาตำบลต่อไป

1.2 ผลการศึกษาจากวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลคอนนางหงส์ อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และหมู่บ้านที่อาศัยอยู่แตกต่างกัน พบว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษา และหมู่บ้านที่อาศัยอยู่แตกต่างกันมีส่วนร่วมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้น ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนที่มีระดับการศึกษาทุกระดับและส่งเสริมสนับสนุนประชาชนที่อาศัยอยู่ในแต่ละหมู่บ้านได้เข้ามามีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียมกันและทั่วถึง เพื่อให้การดำเนิน โครงการพัฒนาตำบลสามารถแก้ปัญหาความเดือดร้อนและตรงกับความต้องการของประชาชนมากที่สุด

1.3 ผลการศึกษาจากวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลคอนนางหงส์ อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม พบประเด็นที่ควรดำเนินการ ดังนี้

1.3.1 ด้านการมีส่วนร่วมคิด

- 1) ควรส่งเสริมให้ประชาชนร่วมเสนอโครงการที่เป็นประโยชน์หรือสามารถแก้ไขปัญหาของชุมชน
- 2) ควรส่งเสริมประชาชนมีส่วนร่วมเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการพิจารณาโครงการพัฒนาตำบลต่อนายก อบต.และประชาคมตำบล
- 3) ควรส่งเสริมประชาชนมีส่วนร่วมประชุมวางแผนในการดำเนินโครงการพัฒนาตำบลกับนายกอบต. และประชาคมตำบล

1.3.2 ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจ

- 1) ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมประชุมพิจารณาตัดสินใจในการวางแผนโครงการพัฒนาตำบล
- 2) ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมตัดสินใจในการเลือกโครงการพัฒนาตำบล
- 3) ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมตัดสินใจในการเลือกวิธีการดำเนินงานในโครงการพัฒนาตำบล
- 4) ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมพิจารณาตัดสินใจกับประชาคมตำบลในการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจแก่เพื่อนบ้านเกี่ยวกับโครงการพัฒนาตำบล

1.3.3 ด้านการมีส่วนร่วมปฏิบัติการตามโครงการ

- 1) ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมประชุมชี้แจงฝึกอบรมในการปฏิบัติงานตามโครงการพัฒนาตำบล
- 2) ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมปฏิบัติงานตามโครงการพัฒนาตำบล

3) ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการออกแรงในลักษณะรับจ้างทำงานในโครงการพัฒนาตำบล

1.3.4 ด้านการมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผล

1) ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมติดตามสังเกตการณ์ทำงานของผู้รับจ้างทำงานในโครงการพัฒนาตำบล

2) ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมติดตามผลและประเมินผลโครงการพัฒนาตำบล

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาครั้งนี้ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลคอนนางหงส์ อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ด้านการมีส่วนร่วมคิด มีส่วนร่วมตัดสินใจ มีส่วนร่วมปฏิบัติการตาม โครงการ และการมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลคอนนางหงส์ อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม

2.2 ควรมีการศึกษาในเชิงลึกเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในโครงการพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบล ตั้งแต่ด้านการมีส่วนร่วมคิด ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมปฏิบัติการตามโครงการ และด้านการมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผล ในพื้นที่อื่น ๆ ในเขตอำเภอธาตุพนมเพื่อศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลในแต่ละพื้นที่